

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۰۲۱-۲۲۰۰۴۰۰۰
دورنگار تحریریه: ۰۲۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۰۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
اسمور مشترکین: ۰۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۰۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰
تلفن گویا: ۰۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
شاپا: ۱۷۳۵-۳۶۳۷-ISSN ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

حکمت

امام صادق(ع)

کسی که برای دیگران ارزشی قائل نباشد، خودبین و خودرأی است.

معانی الأخبار

نکته روز

روز صنعت چاپ در چاپخانه جام جم

به مناسبت یازدهم شهریور ماه، سالروز صنعت چاپ از همکاران چاپخانه مؤسسه جام جم قدرانی به عمل آمد. در این بازدید دکتر مراد عنادی مدیرعامل و جمعی از مدیران مؤسسه از مجتمع چاپخانه‌های جام جم ضمن تقدیر از همکاران نسبت به ارتقای توان فنی چاپخانه‌های جام جم و توجه بیشتر به دغدغه‌های صنفی پرسنل چاپخانه تأکید شد. مجتمع چاپخانه‌های جام جم با برخورداری از سالن‌های متعدد که با دستگاه‌های مختلف چاپ، ادوات حرفه‌ای لیتوگرافی و آماده‌سازی فرآیند مربوط به انتشار تجهیز شده‌است، امور مربوط به چاپ بسیاری از روزنامه‌ها و نشریات پرتیراژ کشور را برعهده داشته و در کنار انتشار روزمره روزنامه جام جم به عنوان پرتیراترین روزنامه در سطح کشور با بهره‌گیری از استعداد و توان دستگاه‌های حرفه‌ای این صنعت به دو شیوه گرم و سرد، امکان پذیرش سفارشات چاپی نشریات و روزنامه‌ها را با انواع کاغذ رول در ابعاد و اندازه‌های استاندارد داراست.

یادداشت

در ستایش ستاره‌ها

۱۳ شهریور در تقویم رسمی کشور به عنوان روز بزرگداشت ابوریحان بیرونی نامگذاری شده است اما امسال انجمن نجوم ایران، خبraz رازینی‌هایی برای نامگذاری این روز به نام «روز ملی نجوم» داد. طبق این اطلاعیه بر اساس ایده مطرح شده و هماهنگی‌های صورت گرفته در انجمن نجوم کشور و دبیر ستاد ملی سال جهانی علوم پایه (سال ۲۰۲۲) پیشنهاد شده‌است ۱۳ شهریور روز ملی نجوم نام بگیرد. انتخاب روز رسمی در تقویم حتما می‌تواند ارزشمند باشد اما لازم‌آه این است که برایش برنامه‌ریزی و طرح ایده انجام شود تا بتواند اثرگذاری اجتماعی داشته باشد. برای مثال، هدف از روز جهانی نجوم که اغلب در اواسط اردیبهشت هر سال در بسیاری از کشورها نجوم گرمای داشته می‌شود، ترویج دانش ستاره‌شناسی برای مردم علاقه‌مندی است که نه به تلسکوپ دسترسی دارند و نه فرصتی برای رفتن به رصد خانه‌ها و مراکز علمی. در این روز که معمولاً هم روز تعطیلی‌ی آخر هفته است، افراد می‌توانند از زمان فراغت خود استفاده کنند تا در کنار منجم‌هایی که ابزارهای خود را به پارک‌ها و مکان‌ها عمومی می‌آورند، به تماشای شگفتی‌های آسمان بپردازند. باید امیدوار بود پس از ثبت این روز در تقویم رسمی کشور، برنامه‌های مدون و دقیق و البته خلاقانه‌ای برای ترویج و آموزش این دانش جذاب در سراسر ایران، زیر نظر انجمن نجوم کشور برگزار شود.

گروه دانش و سلامت

خیریه‌های بی‌خیر

چرا پس از چند دهه همچنان فعالیت خیریه‌ها در ایران شفاف نیست؟

امروز در تقویم جهانی به نام «نیکوکاری» نامگذاری شده‌است، فارغ از چرایی انتخاب این روز اما این سنت همواره میان فرهنگ ایرانی جایگاه والایی داشته‌است. سنتی که هر چه زمانه به‌سختی بیشتری رفته اتفاقان سنت بیشتر احیا شده‌است. مصداق تازه‌اش ابتدای فراگیری کروناست که مردم به نوعی دست یکدیگر را گرفتند. نه این مشاهدات عینی که حتی این موضوع در آمارهای رسمی هم نمود جالب توجهی دارد، در گزارش فرهنگ رفتار خانوار که مرکز آمار ملی ایران آن را ۹۹ مهر منتشر کرده‌است با یک جامعه آماری قابل توجه (یعنی بیش از ۶۰ هزار خانوار از همه استان‌های ایران) آمده‌است که بیش از ۲۵ درصد مردم ایران در یک‌سال بیشتر از سه بار کمک داوطلبانه کرده‌اند. این درصد با اضافه شدن تعداد افرادی که بیش از یک یا دوبار در سال کمک کرده‌اند به عدد قابل توجه ۷۴ درصد می‌رسد. به این معنا که بیش از ۷۴ درصد مردم ایران در سال بیش از یک‌بار کمک داوطلبانه داشته‌اند. مولفه دیگر جایگاه نیکوکاری در فرهنگ ایرانی را شاید بتوانیم به حضور پررنگ خیریه‌ها نسبت دهیم اما این موضوع حداقل طی دوده‌ها اخیر با ابهاماتی روبه‌رو بوده‌است. ابهاماتی که به نظر می‌رسد همچنان ادامه دارد چرا که به واسطه معافیت‌های قابل توجه و امتیازاتی که به خیریه‌ها داده شده طی این سال‌ها سوءاستفاده‌های بسیاری هم در این موضوع دیده شده‌است. برای فهم بهتر این موضوع می‌توان با سؤالاتی بدیهی به این موضوع ورود کرد. به‌عنوان مثال رفتی پی پاسخ این پرسش که امروز ما چند خیریه داریم؟ همین سؤال بدیهی پاسخ روشن و رسمی ندارد! آمارهای غیررسمی از وجود نزدیک به ۴۰ هزار خیریه در ایران حکایت دارد اما تازه‌ترین اظهارنظر رسمی در این رابطه مربوط به سرپرست امور اجتماعی و فرهنگی استانداری یکی از استان‌هاست که چندماه پیش در میانه نشست خبری گفته بود «۱۷ هزار موسسه خیریه دارای مجوز در کشور وجود دارد». همین فاصله معنادار بین آمارهای رسمی و غیررسمی هم می‌تواند محل بحث باشد. حتی اگر دل‌بندیدیم به آمار رسمی هم یک سؤال بدیهی و غامبانه در این میان شکل می‌گیرد مبنی بر این‌که با وجود این تعداد قابل توجه موسسه خیریه در ایران چرا این قدر

میثم اسماعیلی
روزنامه نگار

امروز در تاریخ

- روز جهانی نیکوکاری
- سالمرگ محمدشاه قاجار
- سومین یادشاه قاجاریه/ ۱۳۲۷
- شهادت سرتیپ وحید دستجردی/ ۱۳۴۰

واحه

گر خدا داری ز غم آزاد شو
از خیال بیدار و کم آزاد شو
اقبال لاهوری

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۳:۰۲	غروب آفتاب: ۱۹:۰۶
اذان مغرب: ۱۹:۴۵	نیمه‌شب شرعی: ۰۰:۲۰
اذان صبح (فردا): ۵:۱۴	طلوع خورشید (فردا): ۶:۴۰

پیشخوان

کابوس‌های خنده‌دار

رمان کابوس‌های خنده‌دار را حمیدرضا شاه‌آبادی برای نوجوانان نوشته و نشر افق آن را منتشر کرده‌است؛ داستانی تاریخی و کمی تا قسمتی معمایی و جنایی. خواندن این داستان برای علاقه‌مندان به تاریخ ایران، هنرهای نمایشی و تئاتر و هواداران داستان‌های معمایی و جنایی تجربه‌ای نو و لذت‌بخش خواهدبود. حمیدرضا شاه‌آبادی در این رمان ماجرای شکل‌گیری گروه تقلیدچی حبیب سلمونی را از زبان پسر نوجوان او، عطا تعریف می‌کند؛ ماجرابی که طزن غم‌انگیزی دارد و از قدرت هنر و تاریخ مبارزه می‌گوید. زمان وقوع داستان برمی‌گردد به دوران قاجار و قحطی بزرگ در ایران؛ عطا، پدر و مادر، خواهرها و دامادشان دسته سیاه‌بازی دارند و با هم نمایش اجرا می‌کنند. روزی، مردی ناشناس آنها را در آرای غذا استخدام می‌کند تا چند شبی در عمارتی در شهریار تیارث داشته‌باشند؛ وعده‌ای دلچسب و شیرین که برای خانواده گرسنه حبیب خوشایند و خواستنی است. ولی همین که آنها وارد عمارت می‌شوند، هول و وحشتی تازه را تجربه می‌کنند و زندگی شان به خطر می‌افتد. خواندن این داستان شبیه سفر به گذشته است و از کوچه پس‌کوچه‌های تهران قدیم می‌گذرد؛ از محله سنگلج تا دروازه غار و مخاطب را در کنار گروه از مردم بالادست و فرودست جامعه قرار می‌دهد؛ شخصیت‌هایی خنکی و زخمی که هر کدام به‌شیوه خودشان برای بقا و ادامه زندگی تلاش می‌کنند تا شادی و آرامش، احترام و آسودگی را به دست آورند.

پرسه

نقاش خواب‌ها

«علی‌اکبر صادقی» از آخرین بازمانده‌های نسلی است که بزرگانی نظیر مرتضی ممیز و عباس کیارستمی از دل آن معرفی شدند. این هنرمند نقاش که دستی هم بر آتش تصویرگری و خلق کاراکتر و انیمیشن سازی داشته، از خاطرات دور و نزدیک و همنشینی با بزرگان ادبیات و رفاقت با عباس کیارستمی می‌گوید. آن‌هم در خانه‌ای که با نقاشی‌های فراوان استاد، به یک گالری کامل تبدیل شده‌است. جایزه اول تصویرگران کتاب آسیا در سال ۱۹۷۸ برای کتاب «عبادتنی چون تفکر نیست»، جایزه اول جشنواره لایپزیک در سال ۱۹۸۰ به عنوان زیباترین کتاب پیروزی و جایزه اول گرافیک برای بهترین تصویرگری کتاب سال تهران در سال ۱۳۶۸ از جمله جوایزی است که صادقی دریافت کرده‌است. علی‌اکبر صادقی سال ۱۳۸۷ به عنوان چهره ماندگار کشور معرفی شد.

هیزم در اروپا نایاب شد!

بحران انرژی، قاره سبز را وارد مرحله‌ای کرده که مردم آلمان و بسیاری از کشورهای اروپایی برای زمستان به جمع کردن هیزم روی آورده‌اند؛ روشی ماقبل تاریخی در مدرن‌ترین نقطه تاریخ. مردم آلمان به‌گونه‌ای به هیزم و چوب برای زمستان رو آورده‌اند که بازار آن را وارد مرحله تازه‌ای کرده‌اند. به‌ندرت در بازار ضایعات چوب در آلمان به اندازه زمان کنونی عدم اطمینان و نوسان وجود داشته‌است. برخی از فعالان بازار می‌گویند افق برنامه‌ریزی آنها «به سختی از امروز فراتر می‌رود و هیچ‌کس واقعا احساس امنیت نمی‌کند». در آلمان، جست و جوهای گوگل برای هیزم از حد طبیعی گذشته‌است، زیرا مصرف‌کنندگان مضطرب به فکر انبار هیزم برای زمستان هستند. این وضعیت به گونه‌ای است که قیمت روز هیزم در اروپا به اندازه هرتن ۴۲۹ یورو چکش خورده‌است!

فرزند ایران

برای هر انسانی عاشورایی وجود دارد و عاشورای آن مرد در سال ۱۲۸۷ خورشیدی رقم خورد، درست زمانی که دست از جان شست و به دنبال دیگر مشروطه‌خواهان روزگار خود برخاست و دیار خود بوشهر را از حاکمیت استبداد محمدعلی‌شاه قاجار خارج کرد. تاریخ برای مردان علم به دوش و ایستاده در دل توفان‌ها هر بار برگه‌ی رومی‌کند تا به وعده قرآن، آنها که بهترین رفتار را دارند، شناخته شوند و شاید هم این شروعی دیگر بود تا صف مدعیان از صف مجاهدان جدا شود. سالروز شهادت رئیسعلی دلواری، بهانه‌ای برای تاریخ ایران است و «روز مبارزه با استعمار انگلیس» را در تقویم به ثبت رساند.

چهارراه

دست به جنایت‌های بسیاری می‌زنند و از دست دولت و قانون هم کاری برنمی‌آید. اگر پیش از این سیسیل و نیویورک و البته دویلین، باغ دلگشای این باندها بوده، این روزها این بازه جغرافیایی تا خانه‌های مخوف توکیو یا خیابان‌های ایالت کونگاکای اکوادور هم گسترش پیدا کرده‌است.

جنایت‌های بسیاری زده‌اند. شهرت آنها هم کمتر از جسی جیمز نبوده‌است، آن قدر که هر کدام از آنها حالا پس از گذشت چند ده سال، منبع الهام خلق آثار سینمایی و ادبی بسیاری شده‌اند. شاید این روزها و در این زمانه نوع این جنایت‌ها تفاوت پیدا کرده و به گونه‌ای که در قرن‌های گذشته بوده وجود ندارند اما هنوز هستند باندهای مخوفی که

همواره یک ذهنیتی وجود دارد مبنی بر این‌که نام کسانی در تقویم‌های جهانی به ثبت می‌رسد که در خوشنامی و تاثیرگذاری شهره بوده‌اند اما استثنائاتی هم در این میان وجود دارد. یکی از آنها نامش «جسی جیمز» است، یاغی سنگدل و بی‌رحمی که ۱۳۸ سال پیش کشته شد. در تاریخ کم نبوده‌اند گنگسترهایی که با زور درن قانون دست به

دشمن مردم

نگاهی به برخی از مخوف‌ترین تبهکاران تاریخ

جسی جیمز

جسی جیمز به نوعی شمایل یاغی‌گری در تاریخ آمریکاست. حاشیه‌های شرارت‌های او حتی تا صد سال پس از مرگش هم ادامه داشت. او پس از این‌که در سال ۱۸۸۲ کشته شد، به اندازه یک قهرمان در جامعه آمریکا محبوبیت پیدا کرد و در ترانه‌ها و کتاب‌ها و بر پرده سینما داستان‌های مربوط به او بازگو شد. یکی از معروف‌ترین آثار هم مربوط به فیلم «قتل جسی جیمز به دست رابرت بزدل» است که برد بیت را در نقش این یاغی نشان می‌دهد. پس از مرگ جیمز در سال ۱۸۸۲ شایع شده بود او مرگ خود را جعل کرده‌است. به همین دلیل سال ۱۹۹۵ جسد وی را برای آزمایش دی‌ان‌ای نبش قبر کردند. آزمایش‌ها نشان می‌داد دی‌ان‌ای جیمز مشابه نوادگانش بوده و جسد واقعا متعلق به وی بوده‌است. با این وجود دو جسد دیگر از جمله فردی را که ادعا کرده‌بود جسی جیمز واقعی است نیز نبش قبر شدند.

آل کاپون

تبهکارترین فرد دو دهه اخیر جهان اما نامش «آل کاپون» است. آل کاپون خلافکار زیرکی است که نامش تداعی‌کننده مخوف‌ترین اقدامات گانگستری، نماد قانون شکنی و اسطوره تبهکاری در تاریخ آمریکاست. آلفونسو گابریله کاپونی معروف به آل کاپون نزدیک به دو دهه با اقدامات خلاف قانون خود توانست قدرت و ثروت بسیاری در آمریکا به دست آورد. او که اصلیتی ایتالیایی داشت طرف چند دهه در بروکلین و بعدها در شیکاگو گروه مافیایی مخوفی تشکیل داد که همه نوع اقدام خلاف قانون را با زیرکی و بدون آن‌که ردی از خود برجایگذارد، سامان می‌داد. گفته می‌شود شبکه تبهکاری کاپون در همه جا جاسوس و خبرچین داشت که با استفاده از آنها دشمنان خود را پیش از هر اقدامی شناسایی و به قتل می‌رساند.

لوچیانو لاکِی

سالواتوره لوچیانو که بیشتر با نام چارلز «لاکی» لوچیانو شهرت دارد، گنگستری تبعه آمریکا بود که در سیسیل به دنیا آمد. لوچیانو، پدر تبهکاری‌های سازمان یافته معاصر در آمریکا تلقی می‌شود. او نیویورک را بین پنج خانواده مافیایی تقسیم کرد و اولین کمیسوین یا شورای مافیا را تشکیل داد. شورای مافیا، هیأتی متشکل از خانواده‌های مافیایی در کل آمریکا بود. کمیسوینی که در ۱۹۳۱ بنیان گذاشته شد، جایگزین «رئیس الرؤساء شد که رؤسای پنج خانواده مافیایی نیویورک و رئیس مافیای شیکاگو را در بر می‌گرفت. آخرین گردمافیایی و برایی این «کمیسوین» ظاهرا در نوامبر ۱۹۸۵ بوده‌است. او به اتفاق شریکش، میرلنسکی در سازماندهی تشکیلات تبهکاری در ایالات متحده نقشی اساسی بر عهده داشتند.

جان دیلینجر

جان هربرت دیلینجر، یک سارق بانک آمریکایی در ایالت‌های غرب میانه آمریکادر اوایل دهه ۱۹۳۰ میلادی بود؛ مجرمی خطرناک که مرگ چند پلیس، دزدی ۲۴ بانک و سرقت از چهار ایستگاه پلیس را در کارنامه سیاه خود دارد. فیلم دشمن مردم از معروف‌ترین ساخته‌های سینمایی است که بر اساس زندگی او بر پرده سینما رفته‌است. او مدت‌ها از دست پلیس فرار می‌کرد، در یکی از فرارها برابر شلیک گلوله پلیس مجروح‌شود در ۲۲ جولای ۱۹۳۴ برای سپری کردن دوران نقاهتش به منزل پدری در شیکاگو بازگشت؛ همان شهری که بسیاری از جرایمش را مرتکب شده‌بود. در آنجا محل اختفایش توسط پلیس کشف شد و در یکی از روزها هنگام خارج شدن از سینما مورد هجوم مأموران پلیسی قرار گرفت که با ۳ گلوله پلیس کشته شد.

